

Läkare i världen nu i Sverige

Arbetar ideellt för utsatta människor

Strax utanför Stockholms city finns en liten läkarmottagning för flyktingar som ska utvisas och nu håller sig gömda. De läkare som arbetar på mottagningen tillhör organisationen Läkare i världen.

– Vi anser att även det inhemskt arbetet är mycket viktigt, att man »sopar rent» framför sin egen dörr, berättar Anders Björkman som är ordförande i MDM Sverige, Läkare i världen.

Läkare i världen (Médecins Du Monde) bildades 1980 av tidigare medlemmar i Läkare utan gränser. Läkare i världen finns idag som autonoma sektioner i åtta länder: USA, Italien, Schweiz, Spanien, Grekland, Cypern, Frankrike och Sverige. I Paris finns ett centralt kontor, MDM International, som koordinerar arbetet mellan de olika sektionerna. Den svenska sektionen bildades för drygt ett år sedan och har nu ca 300 medlemmar.

Anders Björkman, överläkare på infektionskliniken vid Danderyds sjukhus, är ordförande i svenska sektionen av Läkare i världen och även medlem i Läkare utan gränser.

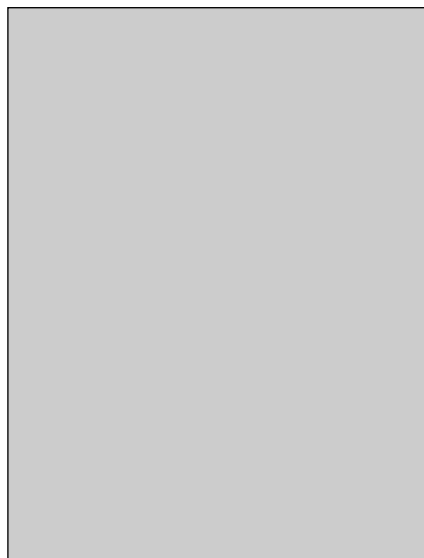
– Arbetsmässigt skiljer sig de två organisationerna inte så mycket åt. Läkare i världen betonar dock starkt det inhemskt arbetet. I exempelvis Frankrike svarar arbetet med bl a metadonprogrammet för injektionsmissbrukare och sjukvård åt hemlösa för en tredjedel av MDM Frankrikes verksamhet, säger Anders Björkman.

Organisationens måtto är att »hjälpa, vårda, vittna», och målsättningen är att ge basal sjukvård till människor som av olika anledningar saknar sådan.

Den svenska sektionen arbetar redan med flera olika projekt samtidigt. Den hemliga läkarmottagningen utanför Stockholm för flyktingar som håller sig undan den svenska rättvisan är ett. Antalet flyktingar som ska utvisas och nu håller sig gömda någonstans i Sverige beräknas till drygt 5 500 vuxna och 1 300 barn.

Litar inte på tystnadsplikten

Mottagningen drivs av asylkommittén i Stockholm, genom dess stiftelse Humanitas. Den håller öppet en kväll i veckan och sex svenska läkare inom oli-

Överläkare Anders Björkman på infektionskliniken vid Danderyds sjukhus är ordförande i den svenska sektionen av Läkare i världen.

– Organisationen betonar starkt det inhemskt arbetet. Det handlar både om att starta konkreta projekt och att försöka påverka politiker och andra beslutsfattare, bl a genom att få igång en debatt, säger Anders Björkman.

ka specialiteter turas om att arbeta på mottagningen. Utrustningen inskränker sig framför allt till stetoskop, blodtrycksmanschett och receptblock. Läkarna jobbar ideellt och de mediciner som finns är donationer till mottagningen.

Skulle patienterna som fått avslag på asylansökan vända sig till den offentliga sjukvården riskerar de inte bara att nekas vård eftersom de inte ingår i försäkringssystemet, det finns också en risk att personalen kallar på polis då den som söker vård har ett utvisningsbeslut vilande över sig.

– Det finns en sjukvårdslag i Sverige som säger att alla har rätt till akut sjukvård. Men många flyktingar som befinner sig illegalt i landet litar inte på tystnadsplikten. Jag känner själv till exempel då tystnadsplikten ej fungerat och myndigheter felaktigt kopplats in, säger Anders Björkman.

Anders Björkman menar även att beteckningen »akut sjukdom» kan vara öppen för tolkningar. En patient med en lokal infektion är ofta inte tillräckligt sjuk för att ha rätt till offentlig sjukvård.

– Visst hjälper vi indirekt människor att hålla sig undan svenska myndigheter. Men jag har min läkareetik att arbeta utifrån och för mig är det ingen konflikt.

– En typisk patient hos oss kan vara en späd peruansk kvinna med sin dotter. Det är inte frågan om några busar och det är mycket svårt att föreställa sig att myndigheterna jagar dem, säger Anders Björkman.

Trots att läkarmottagningen tidigare uppmärksammats av medier har inte polisen hört av sig.

– Jag tror inte att myndigheterna vill att sjukvården ska ta på sig polisiära uppgifter.

Tystnadsplikten upphör endast att gälla då patienten är farlig för sig själv eller andra, t ex då en HIV-patient misstänks för att medvetet utsätta andra för smitta. Mottagningen utanför Stockholm är den enda i sitt slag i landet och den har sin förebild i Frankrike.

Vårdprojekt för HIV-infekterade

Ett nytt inhemskt projekt som kommit långt i planeringsstadiet är att skapa ett hospis i Stockholm för HIV-infekterade injektionsmissbrukare. Bakgrunden är de kraftiga nerdragningarna inom sjukvården som bl a drabbat omhändertagandet av missbrukare hårt.

För att finansiera projektet ska organisationen bl a söka pengar från EU. Det finns även ett kommunalt intresse för ett hospis, som enligt planerna ska ligga i södra Stockholm.

Den svenska sektionen av Läkare i världen driver även internationella projekt. Ett av projekten syftar till att i norra Burma bygga upp ett omhändertagande av HIV-infekterade samt en informationsverksamhet kring HIV. Organisationen har under ett år haft en läkare stationerad där.

– Burma har drabbats av en explosiv HIV-epidemi. De norra delarna av landet svarar för 70 procent av världens heroinproduktion och där finns ett utbrett injektionsmissbruk bland befolkningen. Även prostitutionen är mycket utbredd, säger Anders Björkman.

I Etiopien, i ett område som heter Afar, deltar svenska Läkare i världen med att bygga upp primärvården. Området ligger isolerat och har idag en mycket svag hälso- och sjukvårdsstruktur.

Vid sidan av hjälpprojektet är vittnesmål om olika förhållanden runt om i världen en av organisationens viktigaste funktioner. Bl a representerar medlemmar i Läkare i världen mycket väsentliga vittnen i Haag vid Internationella tribunalen för före detta Jugoslavien.

Peter Örn